

ת"פ (עכו) 61828-05-24 - מדינת ישראל נ' רוסלן ממדוב

בית משפט השלום בעכו

ת"פ 61828-05-24 מדינת ישראל נ' ממדוב(עציר)
תיק חיצוני: 189481/2024

לפני כבוד השופטת ענבל הוכמן-אמזניא

מאשימה
נגד
מדינת ישראל

נאשמים
רוסלן ממדוב (עציר)

החלטה

בתיק זה הוגשו מספר בקשות על ידי הצדדים.

בקשות הנאשם הנן:

1. בקשה להחזרת תפוס-רכב, שתפוס בידי המאשימה.

2. בקשה לביטול כתב אישום בשל הגנה מן הצדק.

3. בקשה לקבלת חומרי חקירה לפי ס' 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] תשמ"ב-1982 (להלן: חסד"פ).

4. בקשה לקבל חומרים לפי סעיף 108 לחסד"פ.

בקשת המאשימה הנן:

5. בקשה לתיקון כתב אישום, בהתאם לסעיף 92 לחסד"פ.

בקשות 3-4 לקבל חומרי חקירה ומסמכים כבר הוכרעו בהחלטתי מיום 18.8.24.

החלטה זו מתייחסת לכלל הבקשות שטרם הוכרעו, דהיינו הבקשה להחזרת תפוס, הבקשה לביטול כתב אישום והבקשה לתיקון כתב אישום.

אתיחס לכל בקשה בנפרד.

בקשה להחזרת תפוס

בפרוטוקול מיום 23.7.24 טען הנאשם כי יש רכב תפוס שהוא מבקש את שחרורו ולדעת מה עילת התפיסה שלו. ב"כ המאשימה השיב, כי הרכב שימש לביצוע עבירה והוא מתנגד לשחרורו וכי על הנאשם להגיש בקשה מסודרת שתקבל התייחסות בכתב.

באותו היום הוגשה בקשה לשחרור תפוס והמאשימה הגישה את תגובתה ביום 31.7.24.

עסקינן בתפיסתו של רכב יונדאי ל.ז. 728-23-301 המצויין בכתב האישום (להלן: הרכב).

למען הסדר הטוב, מכיוון שבמהלך הדיון נשמעו טענות/הערות על כך שהבקשה נשמעת בפני המותב הדן בתיק העיקרי, אבהיר, שנקבע ע"י ביהמ"ש העליון כי מרגע שהוגש כתב אישום, בקשות ביחס לתפוסים הקשורים בהליך מקומן להתברר, ככלל, בערכאה שאליה הוגש כתב האישום (ראו בש"פ 5894/20 מדינת ישראל נ' דיבא [פורסם בנבו] (16.9.2020)). למותר לציין, כי לא הוגשה מבעוד מועד בקשה להעברת הבקשה לשמיעה בפני מותב אחר.

טענות המבקשים- הנאשם והטוען לזכות, שמעון דבש

לטענת המבקשים, היה על המאשימה לציין בכתב האישום כי הרכב ישמש כמוצג וכי יש כוונה לחלטו בסוף ההליך. משלא עשתה כן, תפיסת הרכב אינה כדין ויש לשחררו (סעיפים 12-20 לבקשה).

בנוסף נטען, כי הרכב איננו חלק מרכזי בעבירות נשוא כתב האישום. נטען, כי חלקו שולי וקשור רק לעבירות התעבורה אותן לא מכחיש הנאשם. מכאן, כי לא בוצעו עבירות פליליות ברכב אלא עברות תעבורה (סעיפים 24-27 לבקשה).

עוד נטען, כי הרכב היה בשימוש של הנאשם 1 לפרק זמן קצר ולכן הוא אינו יכול להיחשב מחזיק או בעלים של הרכב (סעיף 6 לבקשה). לתמיכה, הוגש תצהירו של שמעון דבש (להלן: שמעון/מר דבש) אשר טען לבעלות על הרכב. לדבריו, הוא בעלים של מוסך פחחות וצבע והרכב משמש כרכב חליפי. הרכב נמסר לאחד הלקוחות על ידי עובד שכבר אינו מועסק במוסך. לאחר שבירר מול הלקוחות נודע לו כי הרכב בחזקתו של הנאשם וכי הוא תפוס בידי המשטרה.

טענות המאשימה

לטענת המאשימה, נפלה שגגה בכתב האישום כאשר לא צויין כי יש בכוונת המאשימה לבקש לחלט את הרכב, אם כי לפי סעיף 39 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט-1969 (להלן: פס"פ) ולפי הפסיקה, בקשת חילוט יכולה להינתן גם בגזר הדין ולפי בקשת תובע (סעיף 1 לתגובה).

עוד טוענת המאשימה, כי הנאשם עשה ברכב מנהג בעלים וכי יש לבחון את הזיקה של הרכב לביצוע העבירות. בעניינו, הרכב הנו כלי מרכזי לביצוע העבירות ולכן יש עילה לחילוטו (סעיפים 2-3 לתגובה).

בדיון בפני נטען, כי הרכב יכול לשמש כראיה וזו עילה נוספת לתפיסתו (עמ' 33 שורה 24, דיון מיום 20.8.24).

דיון והכרעה

המסגרת הנורמטיבית

סעיף 32 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) (נוסח חדש), תשכ"ט-1969 קובע:

"סמכות לתפוס חפצים

(א) רשאי שוטר לתפוס חפץ, אם יש לו יסוד סביר להניח כי באותו חפץ נעברה, או עומדים לעבור, עבירה, או שהוא עשוי לשמש כאיה בהליך משפטי בשל עבירה, או שניתן כשכר בעד ביצוע עבירה או כאמצעי לביצועה.

(ב)..."

דהיינו, הסעיף מונה חמש חלופות המקימות, כל אחת, מקור סמכות עצמאי לתפיסת חפץ: בהתקיים יסוד סביר להניח שבאותו חפץ נעברה עבירה; שבאותו חפץ עומדים לעבור עבירה; שהחפץ עשוי לשמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה; שהחפץ ניתן כשכר בעד ביצוע עבירה; או שהחפץ שימש אמצעי לביצועה.

סעיפים 33-35 קובעים את הכללים החלים על המשך החזקת החפץ והחזרתו.

שמירת התפוס

33. נתפס חפץ כאמור בסעיף 32, או הגיע לידי המשטרה חפץ שאחד התנאים האמורים בסעיף חל עליו, רשאית המשטרה, בכפוף לאמור בסעיף 34, לשמרו עד אשר יוגש לבית המשפט.

מסירת התפוס לפי צו

34. על פי בקשת שוטר שהוסמך לכך על ידי קצין משטרה בדרגת מפקח משנה או בדרגה גבוהה מזו דרך כלל או לענין מסויים (להלן - שוטר מוסמך), או על פי בקשת אדם התובע זכות בחפץ, רשאי בית משפט שלום לצוות כי החפץ יימסר לתובע הזכות או לאדם פלוני, או שינהגו בו אחרת כפי שיורה בית המשפט - הכל בתנאים שייקבעו בצו.

החזרת התפוס על-ידי המשטרה

35. אם תוך ששה חדשים מיום תפיסת החפץ על ידי המשטרה, או מיום שהגיע לידיה, לא הוגש המשפט אשר בו צריך החפץ לשמש ראיה ולא ניתן צו על אותו חפץ לפי סעיף 34, תחזיר המשטרה את החפץ לאדם אשר מידיו נלקח; אך רשאי בית משפט שלום, על-פי בקשת שוטר מוסמך או אדם מעוניין, להאריך את התקופה בתנאים שיקבעו.

חפץ שלא הוגש כראיה

37. הוגש משפט ולא הוגש החפץ כראיה לבית המשפט, הרי אם היה המשפט נגד אדם על עבירה שעבר באותו חפץ או לגביו, רשאי בית המשפט לצוות כאמור בסעיף 34; לא ניתן צו לפי סעיף 34 או שלא היה משפט נגד אדם על עבירה כאמור, תחזיר המשטרה את החפץ לאדם שמידיו נלקח.

כמו כן מקנה הפקודה סמכות לחלט את התפוס בסופו של ההליך.

חילוט

39. (א) על אף האמור בכל דין, רשאי בית המשפט, בנוסף על כל עונש שיטיל, לצוות על חילוט החפץ שנתפס לפי סעיף 32, או שהגיע לידי המשטרה כאמור בסעיף 33, אם האדם שהורשע במעשה העבירה שנעשה בחפץ או לגביו הוא בעל החפץ; דין צו זה כדין עונש שהוטל על הנאשם.

בפסיקות ביהמ"ש נקבע, כי אף לאחר תפיסת החפץ, יש צורך להבחין בין עצם התפיסה, לבין המשך החזקת החפץ, שאז על ביהמ"ש לבחון האם המשך החזקה הנה לתכלית ראויה ואינה פוגעת בבעל הנכס מעבר לנדרש (בש"פ 342/06 חברת לרגו עבודות עפר בע"מ נ' מדינת ישראל (12.3.06)).

עוד נקבע, כי לאחר שהוגש כתב אישום נדרש רף מחמיר יותר, במובן זה שבשלב הראשון על בית המשפט להשתכנע בדבר קיומו של יסוד סביר להרשעה בעבירה (רע"פ 6990/10 דדון חזי וציון 1992 בע"מ נ' מדינת ישראל, פסקה י"א [פורסם בנבו] (24.11.2010)).

כאשר התפיסה נעשית לצורך הבטחת חילוט עתידי, יש לבחון קיומו של "פוטנציאל חילוט", משמע תשתית ראייתית לכאורית המצביעה על סיכוי סביר שניתן יהיה להורות על חילוט התפוס בתום ההליך. למותר לציין כי מדובר בנטל הוכחה מקל ביחס לזה שנדרש לצורך מתן צו חילוט בסוף ההליך, לאחר הרשעה (ע"פ 5680/15 **סעיד נ' מדינת ישראל**, פסקה 6 [פורסם בנבו] (27.10.2015)).

ביהמ"ש העליון, בפסק הדין המנחה בש"פ 7992/22 **עדנאן נורי נ' מ"י** [פורסם בנבו] (1.3.23) שניתן לאחרונה, התווה מספר מבחני עזר לצורך הכרעה בשאלה, האם החפץ התפוס שימש לביצוע עבירה וכיצד תיבחן הזיקה שבין החפץ לבין העבירה המיוחסת לנאשם. רק חפץ אשר מתקיימת לגביו זיקה של ממש למעשה העברייני, יחשב כאמצעי לביצועה. על בית המשפט לקבוע אימתי החפץ נכנס לגדרי "המעגל הפנימי" של מעשה עבירה, או, לחלופין רק נכח בזירה ולא סייע למעשה העברייני.

לצורך כך, גיבש ביהמ"ש העליון רשימה בלתי סגורה של מבחני עזר, כדלקמן:

- השימוש בחפץ קשור במישרין לאחד מיסודות העבירה שבוצעה או אינהרנטי לביצועה
- השימוש בחפץ סייע לעבריין לבצע את מעשה העבירה
- החפץ נכלל במפורש בכתב האישום
- שימוש יוצא דופן בחפץ
- השימוש בחפץ נכלל במסגרת התכנון המוקדם של המזימה העבריינית
- מבחן האלמלא

מן הכלל אל הפרט

אמקד את השאלות שהתעוררו בהליך זה:

1. האם קיימת למאשימה סמכות המשך תפיסה של הרכב לאחר הגשת כתב האישום, נוכח העובדה שלא ציינה כי בכוונתה לבקש את חילוטו בסוף ההליך?
2. האם מתקיימות עילות תפיסה בהתאם לאמור בפס"פ ובהתאם לטענות הצדדים, דהיינו האם הרכב שימש כאמצעי לביצוע עבירה והאם הוא משמש כראיה לביצוע עבירה?
3. האם הנאשם נהג ברכב מנהג בעלים, או שמא יש מקום להחזיר את הרכב לידי שמעון הטוען לזכות?

אדון בשאלות כסדרן.

האם קיימת למאשימה סמכות המשך תפיסה מבלי לציין את כוונת החילוט בכתב האישום

אודה כי טענת הסניגור היא שובת לב ואף המאשימה הצטרפה לעמדתו וטענה, כי נפלה שגגה בכך שלא ביקשה את חילוט הרכב בכתב האישום ובהמשך גם ביקשה לתקן את כתב האישום בהתאם.

לאחר שבחנתי את השאלה, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הטענה להידחות. לדידי, אין חובה לציין את הכוונה לבקש חילוט חפץ תפוס בהתאם לפס"פ בכתב האישום.

בחנתי את ההסדרים הדומים בקודקס הפלילי שעוסקים בחילוט. כך למשל, **סעיף 36א(ה) לפקודת הסמים המסוכנים** קובע כי "**בקשת תובע לחלט רכוש לפי סעיף זה ופירוט הרכוש שאת חילוטו מבקשים, יצוינו בכתב האישום**". בדומה, סעיף 21(ו) לחוק איסור הלבנת הון, תש"ס-2000 קובע כי "**בקשת תובע לחלט רכוש לפי סעיף זה, ופירוט הרכוש שאת חילוטו מבקשים, או שווי הרכוש שלגביו מבקשים צו חילוט, יצוינו בכתב האישום**".

לעומת זאת, הפס"פ איננה כוללת הוראה מעין זו. סעיף 33 קובע כי המשטרה תמשיך להחזיק בתפוס עד אשר יוגש כראיה. כלומר, לא קיימת כל הוראה מנחה מרגע התפיסה ועד הגשת החפץ כראיה. בהמשך לדברים אלה, סעיף 37 קובע כי אם לא הוגש כראיה- יוחזר. ובסופו של עניין, סעיף 39 מאפשר חילוטו של חפץ בנוסף לכל עונש, אם חלים עליו התנאים המנויים בסעיף 32 ושוב אדגיש, כי הוראת החילוט איננה כוללת בחובה את החובה להודיע על כך בכתב האישום.

חיזוק לכך ניתן למצוא **בסעיף 82 להנחיית פ.מ. 3.1 - הכנה וניסוח כתב אישום** (להלן: **הנחיית פרקליט המדינה**), המתווה את אופן הגשת בקשות בתוך כתב האישום, במקרים שיש צורך בכך, תוך הפניה לסעיפים 36א לפקודת הסמים וס' 21 לחוק איסור הלבנת הון המפורטים מעלה. אין בהנחיה הוראה לכלול בקשות חילוט של חפצים שנתפסו לפי הפס"פ.

אני מודעת לכך כי ההנחיה איננה מהווה דבר חקיקה, אולם בה כדי לחזק את המסקנה אליה הגעתי **בנוסף** לניתוח סעיפי החוק. כמו כן ידוע כי הנחיות היועץ המשפטי לממשלה והנחיות פרקליט המדינה קיבלו מעמד מעיין סטטוטורי, בהיותן מנחות ומתוות את עבודת התביעה. יש בה להסיק, כי אף לשיטת הגורם המנחה המוסמך ברשות התובעת, אין צורך לכלול בקשת חילוט בכתב האישום ומשכך, לא נפלה כל שגגה בניסוח כתב האישום בנקודה זו.

אפנה גם לפסקי הדין עח (ת"א) 43460-12-11 **אריק קליין נ' מ"י** (מיום 3.1.12) [פורסם בנבו] וכן ה"ת (טבריה) 50956-05-14 **אבו סבית נ' מ"י**, מיום 19.8.14, שהוגש על ידי המאשימה, בהם התקבלה עמדה דומה.

האם מתקיימת עילת תפיסה, דהיינו האם הרכב שימש כאמצעי לביצוע עבירה ועתיד לשמש כראיה?

הצדדים לא טענו ולא חלקו על קיומן של ראיות לכאורה לצורך הליך זה. בשל השלב המקדמי בו התנהלה הבקשה, התמקדו טענותיהם של הצדדים בשאלת אחרות ולא במחלוקות ראיות שעתידות להתברר במהלך שמיעת התיק. בהיותו של הנאשם עצור עד תום ההליכים, אניח, לצורך בקשה זו בלבד, כי קיימות ראיות לכאורה.

על מנת לבחון את השאלה האם הרכב שימש כאמצעי לביצוע עבירה, אשתמש במבחני העזר שנקבעו בבש"פ נורי:

○ השימוש בחפץ קשור במישרין לאחד מיסודות העבירה שבוצעה או אינהרנטי לביצועה- בענייננו, הרכב אינהרנטי להוראות חיקוק 6-7, דהיינו נהיגה בזמן פסילה וכן איסור שימוש ברכב מנועי ללא ביטוח.

○ השימוש בחפץ סייע לעבריין לבצע את מעשה העבירה- השימוש ברכב סייע לנאשם לבצע את העבירות ובפרט את עבירות התעבורה כאמור לעיל וכן את עבירת הכשלת שוטר במילוי תפקידו (למשל בסעיף 37 לכתב האישום). כמו כן, ברכב נתפסה סכין ומכאן כי גם עבירה זו נעברה באמצעות הרכב.

○ החפץ נכלל במפורש בכתב האישום- הרכב אכן נזכר בכתב האישום בסעיפים 2,5,7,9,25,26,33,34,35,36,37,38,39,41.

○ שימוש יוצא דופן בחפץ- הרכב שימש לייעודו, דהיינו הסעה ממקום למקום.

○ השימוש בחפץ נכלל במסגרת התכנון המוקדם של המזימה העבריינית- סעיף 5 לכתב האישום מתאר כי עובר לתחילתו של האירוע נשוא סעיפים 5-26, הבחינה המתלוננת כי הנאשם נוסע סביב ביתה. בשלב הזה, בטרם שמיעת הראיות, קשה להכריע מה היה בליבו של הנאשם בעת הזו.

○ מבחן האלמלא- אין ספק כי אלמלא החזקתו של הרכב, לא היו מתקיימות עבירות התעבורה, אחזקת סכין והכשלת שוטר. בהתייחס לעבירות התקיפה והאיומים, קשה להכריע בעת הזאת, טרם שמיעת הראיות.

אם נסתכל על כל מסכת כתב האישום בכללותה, הרי שמתקיימת זיקה מהותית בין הרכב לבין כלל האירועים, שתחילתם בכך שהנאשם הסתובב הלוך ושוב עם הרכב ליד ביתה של המתלוננת עובר לאירוע התקיפה ובהמשך, בפעם הנוספת ובהקשר ישיר לאירוע התקיפה, כאשר הנאשם שוב הגיע עם הרכב ליד ביתה של המתלוננת, החל האירוע נשוא עבירות הכשלת שוטר ועבירות תעבורה. בסופו של העניין גם התגלתה עבירת אחזקת סכין בתוך הרכב.

המסקנה המתבקשת מהאמור לעיל היא, כי מתקיימת זיקה מהותית משמעותית בין הרכב לבין

העבירות נשוא כתב האישום והרכב שימש כאמצעי לביצוע. הרכב "הוכתם" במעשה העבירה, כמאמר הפסיקה.

האם הרכב משמש כראיה?

טענה זו של המאשימה הועלתה לראשונה בדיון שהתקיים בפני ונדמה שהיא נטענה בחצי פה. לטענת ב"כ המאשימה, ייתכן שבהמשך יזדקק ביהמ"ש להתרשם באופן בלתי אמצעי מהמקום בו נמצאה הסכין, במיוחד נוכח כפירתו של הנאשם בעבירה זו.

הגם שהאפשרות אותה מעלה ב"כ המאשימה אינה תלושה לחלוטין מן המציאות, דומה כי לא מוצו הניסיונות לבדוק אפיקים חלופיים, תחת המשך החזקת הרכב כראיה, כגון צילומי תמונות, סרטונים ובמקביל ניסיון לקבלת הסכמה על "כלל הראיה הטובה ביותר". לא נטען בפני מה מכל אלה נעשה, אם בכלל.

מכאן, כי גם לו הייתי נכונה לקבל את טענת המאשימה כי הרכב משמש כראיה, לא נראה כי עילה זו היה בה די לאפשר המשך תפיסת הרכב. מכיוון שכבר קבעתי לעיל, כי הרכב שימש כאמצעי לביצוע עבירות, אין צורך להכריע בשאלה בעת הזו.

מי הבעלים של הרכב?

בדיון ביום 20.8.24 נחקרו מר שמעון דבש, הטוען לזכות ברכב וכן הנאשם.

הטוען לזכות- שמעון דבש

מר דבש מסר בתצהירו, כי הוא בעלים של מוסך פחחות וכי קנה את הרכב ב- 1.6.23 מבעליו הקודם והציג חוזה מכירה (עמ' 10 לבקשה להחזרת תפוס). לדבריו, הרכב שימש כרכב חליפי ללקוחות ונמסר על ידי עובד שלו לאחד הלקוחות ומשם הרכב הגיע לידי הנאשם. עוד הוסיף, כי אינו מכיר את הנאשם, הוא לא נחקר בפרשיה ואין לו כל קשר לאירועים נשוא כתב האישום.

בחקירתו בביהמ"ש הוטח בפניו כי החוזה שהוא צירף לתצהיר אינו חתום אך הסביר כי רוב החוזים מועברים בווטסאפ וייתכן שיש בידיו את החוזה החתום (עמ' 22 שורות 21-23). כמו כן הסביר העד, כי אמנם נרשם בחוזה כי על הרכב אין כל שיעבוד ומתברר כי הרכב משועבד, אך מדובר בחוזה סטנדרטי שהוא לא עורך בו שינויים (עמ' 22 שורה 32). העד לא הביא לביהמ"ש אישורים המעידים על תשלומים ששילם בעד הרכב (עמ' 24 שורה 5). עוד הוצגו בפניו רישיון הרכב ופוליסת הביטוח של הרכב אשר אינן על שמו אלא על שם פיוטר טבצ'ניק. ב"כ המאשימה תהתה כיצד עבר הרכב מבחן רישוי מבלי שהבעלים התייצבו במכון הרישוי וכן מדוע פוליסת הביטוח איננה על שם העד (עמ' 24 שורה 12 ואילך). העד מסר כי אין כל בעייתיות בכך.

בנוסף העד הסביר, כי הוא נוהג לערוך רישום של מסירת הרכבים החלופיים במוסך, אולם כנראה בשל טעות אנוש מסירת הרכב הזה נעשה בלא רישום, כך שלקח זמן עד שאיתר את הרכב במשטרה (עמ' 26 שורות 1-14). העד מסר, כי היה כמה פעמים בתחנת המשטרה וביקש שייגבו ממנו עדות כדי שיוכל לשחרר את הרכב לידי, אולם בסופו של דבר לא נגבתה ממנו עדות (עמ' 27 שורה 7).

הנאשם

הנאשם העיד, כי אין לו היכרות עם שמעון דבש ומבחינתו אין מניעה להחזיר לו את הרכב (עמ' 27 שורות 27-33). הנאשם מסר, כי הוא קיבל את הרכב ממי שהוא מבחינתו הבעלים של הרכב וכי לו חשוב שלרכב יהיה ביטוח ולא יהיה גנוב (עמ' 28 שורות 26-30). לדברי הנאשם, השתמש ברכב יום או יומיים קודם לכן (עמ' 29 שורה 16), אך הכחיש כי הודה בחקירתו שהשתמש בו במשך שבועיים (עמ' 29 שורה 8).

ראיות המאשימה

מטעם המאשימה הוצג פלט נסיעות לחו"ל של פיוטר טבצ'ניק, הבעלים הרשום של הרכב, ממנו עולה כי מיום 16.9.23 הוא לא בארץ - **ת/1**. כמו כן ביקשה ב"כ המאשימה כי ההגנה תפעל להשלמת מסמכים כגון אישורי תשלום על הרכב וחוזה מכירה חתום (עמ' 24 שורה 8, עמ' 22 שורה 26).

אם נסכם את כל האמור לעיל, להלן התמונה שנתגלתה בפני:

- הרכב רשום על שם פיוטר טבצ'ניק, שאינו מתגורר בארץ מזה למעלה משנה. רישיון הרכב וכן פוליסת הביטוח עדיין רשומים על שמו.

- בתאריך 1.6.23 נמכר הרכב לשמעון דבש (לחברה שלו).

- על הרכב קיים שיעבוד לטובת חברת מימון. טרם שולמה מלוא תמורתו של הרכב לחברת המימון. לא ידוע כמה שולם עד כה.

- הרכב נמסר על ידי עובד לשעבר של שמעון דבש, אשר טעה ומסר את הרכב לאחד הלקוחות ללא רישום ובהמשך הרכב הגיע לידי הנאשם.

- לא ברור כמה זמן הרכב "נעלם" מחזקתו של שמעון וכן לא ברור מה הוא עשה על מנת לאתר את רכשו שנעלם באופן מדאיג, מלבד לנסות להתקשר ללקוח, שלא ענה.

- הנסיבות והמועד בו הגיע הרכב לידי הנאשם לוטות בערפל. הרכב היה בשימוש לכל הפחות יום או יומיים (לגרסת הנאשם) ולכל היותר - כנראה שבועיים, כך עלה מהחקירה הנגדית של המאשימה וכן נמסר בפרוטוקול כי "ידוע כמה זמן הוא היה בחוץ" (עמ' 28 שורה 10), אם כי לא נאמר

במפורש בכמה זמן מדובר.

אין חולק כי אין כל היכרות בין הנאשם לבין שמעון. הרכב נמצא בשימוש הסדיר של המוסך כרכב חליפי והגיע לידי הנאשם בנסיבות לא ברורות, אך לא הובאה, בשלב הזה, כל ראיה או טענה, כי שמעון ידע שהרכב נמסר לנאשם או כי ידע שהוא משמש אותו לביצוע עבירות. גם התביעה לא הציגה כל תיזה חלופית, מי הבעלים של הרכב, עובר למועד בו הגיע לידיו של הנאשם. האם לשיטתה הבעלים הנו פיוטר טבצ'ניק, שנמצא בחו"ל מזה שנה? או שמא חברת המימון? לכל התמיהות הללו יש להוסיף את העובדה, ששמעון לא נחקר, על אף שהגיע לתחנת המשטרה וטען לזכות ברכב. היעדרה של חקירה כלכלית מקשה על הבנת המצב העובדתי לאשורו, שכן גם גרסתו של שמעון לא חפה מתמיהות. כמה שילם על הרכב עד כה? כמה זמן חלף מרגע שהבחין בהיעלמותו של הרכב וכיצד פעל לאיתורו (מעבר לניסיון התקשרות למספר טלפון ללא מענה)?

מאידך, לאור העובדה כי טרם נשמעו הראיות בתיק וטרם נשמעה גרסת הנאשם, לא ניתן להכריע האם הנאשם עשה ברכב מנהג בעלים. כאמור, הנאשם נהג ברכב זמן קצר והנסיבות והמועד שבהן הגיע הרכב לידיו עדיין לא הובאו לפניו. יוזכר, כי חילוט הרכב הנו בנוסף לכל עונש שיוטל על הנאשם, ככל שיורשע. לנאשם אין כל עניין ברכב ונראה כי אם יוחלט לחלטו בסוף ההליך, הנפגע העיקרי יהיה שמעון ולא הנאשם. לכן מסקנתי, כי פוטנציאל החילוט אמנם קיים, אך הוא אינו ברף הגבוה.

כב' השופטת שטרסברג-כהן קבעה כדלקמן:

"הפגיעה ברכושו של אדם ע"י נטילתו ממנו, על מנת להבטיח אפשרות חילוט בעתיד, היא פגיעה ברכושו ובקנינו ולפיכך יש לנקוט בו רק כאמצעי אחרון ובהעדר אמצעים חלופיים, להבטחת אותה תכלית. כך יש לעשות בהשראת חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו וכך יש לעשות על פי עיקרון המידתיות המקובל עלינו" (בש"פ 7715/97 חג'ג' נ. מדינת ישראל פ"ד נב (1) 14).

לאור האמור, ובשקלול כל השיקולים שמניתי לעיל, אני סבורה שבשלב הזה, יש לשחרר את הרכב לידיו של הטוען לזכות, שמעון דבש, תוך שאני קובעת כי נאסר על שמעון דבש וחברת פריים ש.ע. בע"מ, ח.פ. 516589629, לבצע כל דיספוזיציה ברכב הנ"ל, לרבות מכירה, העברה או שיעבוד, עד החלטה סופית בתיק.

הבקשה לביטול כתב אישום בשל הגנה מן הצדק

טענות הנאשם

הנאשם הגיש בקשה שכותרתה "בקשה לביטול כתב אישום- הגנה מן הצדק", אולם עיון בבקשה מעלה, כי בפועל העתירה הנה להורות למאשימה לתקן את כתב האישום. בהמשך הוגשה גם כפירת

הנאשם וניתן לראות חלק מהכפירה כהשלמה לטענות אלה. לצורך הבהירות, אתייחס לסעיפי הבקשה שהוגשה ביום 29.7.24, ביחד עם הכפירה המפורטת.

לטענתו, כחלק מחומרי החקירה הועבר לעיונו מזכר מפרקליטות המחוז ובו החלטה כי אין די ראיות להעמדה לדין בנוגע לעבירות של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, חבלה בכוונה מחמירה ועבירות מין.

לטענת הנאשם, למרות החלטה זו של הפרקליטות, רשמה המאשימה בכתב האישום כי לנאשם ולמתלוננת היה בעבר קשר רומנטי (סעיף 7 לבקשה). לטענת הנאשם, הפרקליטות הנחתה שאין ראיות ולכן אין מקום לכלול נסיבות אלה בעובדות כתב האישום (סעיף 8 לבקשה).

בדומה, טוען הנאשם כי אין ראיות לעובדות המתוארות בסעיף 37 ו-42 לכתב האישום, אין הוראת חיקוק רלוואנטית לעובדות אלה וכל מטרתן הכפשת הנאשם.

הנאשם טוען כי הנסיבות אותן מתארת המאשימה בכתב האישום ואין בצידן הוראות חיקוק, מטרתן לשוות למעשים חומרה יתרה שלא לצורך.

ב"כ הנאשם מפנה לפסיקה שעניינה טענות הגנה מן הצדק, אם כי, בהגינותו, הוא אינו עותר לביטול כתב האישום, אלא לאמצעי דרסטי פחות, דהיינו תיקון כתב האישום (סעיפים 19-20 לבקשה).

בדיון בפני הוסיף ב"כ הנאשם וטען, כי עצם ציון קשר רומנטי בין הנאשם למתלוננת משפיע לרעה על תנאי המעצר (פרוטוקול מיום 18.8.24, עמ' 15 שורה 26-33).

טענות המאשימה

לטענת המאשימה, ניסוח כתב האישום הנו בתחום שיקול דעתה הבלעדי של המאשימה ואל לו לביהמ"ש להיכנס בנעלי התביעה בהחלטה על העמדה לדין (סעיפים 2-3 לתגובה).

עוד טוענת המאשימה, כי חלה עליה חזקת התקינות המנהלית והנאשם לא הצביע על ראשית ראיה לחריגה מסמכותה (סעיף 4 לתגובה).

לטענת המאשימה, לא הוחלט על ידי הפרקליטות כי אין ראיות לקשר רומנטי עם המתלוננת וגם מכתב ההעברה לא דן בכך (סעיף 7 לתגובה).

המאשימה הפנתה לפסיקה, לפיה אין מקום לביקורת שיפוטית על החלטות המאשימה בהעמדה לדין (סעיפים 9-11 לתגובה).

דיון והכרעה

המסגרת הנורמטיבית

סעיף 149 לחסד"פ קובע:

טענות מקדמיות

149. לאחר תחילת המשפט רשאי הנאשם לטעון טענות מקדמיות, ובהן -

...

(3) פגם או פסול בכתב האישום;

...

(10) הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית.

בית המשפט קבע בע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' בורוביץ, פ"ד נט(6) 776 (להלן: פסק דין בורוביץ) מבחן תלת שלבי להחלת הטענה של הגנה מן הצדק:

1. על בית המשפט לזהות את הפגמים שנפלו בהליכים שננקטו ולקבוע את עוצמתם, במנותק משאלת האשם.

2. על בית המשפט לבחון אם בקיומו של ההליך למרות הפגמים יש פגיעה חריפה בתחושת הצדק.

3. על בית המשפט לבחון אם ניתן לרפא את הפגמים באמצעים מתונים יותר מביטול כתב האישום. כידוע, לתביעה קיימת פררוגטיבה כיצד לנסח את כתב האישום ומסור לה שיקול הדעת הבלעדי אילו עובדות ונסיבות יכללו באישום. ברעפ 7052/18 מדינת ישראל נ' רפי רותם (ניתן ביום 5.5.20) [פורסם בנבו] בימ"ש פסק, בדעת רוב, כי אין מקום להחיל דוקטרינה שעניינה ביקורת מינהלית בהליכים פליליים, וקבע כי ההליך הפלילי אינו יכול להכיל ביקורת שיפוטית על שיקול דעתו של תובע בהחליטו על העמדת חשוד לדין:

"אכן איננו מכיר בסמכותם של בתי משפט השלום והמחוזיים לקיים ביקורת שיפוטית על הגשות כתבי-אישום על בסיס כללי המשפט המינהלי שלא הוטמעו בדוקטרינת ההגנה מן הצדק. במסגרתה של דוקטרינה זו, כדברי חברי, "אין [גם] להרהר אחר סבירות שיקול הדעת של התביעה בהגשת כתב האישום" - דבר שממילא לא ניתן לעשותו באופן מושכל מבלי לשמוע ומבלי לנתח את מכלול הראיות" (שם, עמ' 40).

ביהמ"ש המחוזי בירושלים, בתפ (י-ם) 28759-05-15 מדינת ישראל נ' ערן מלכה, בהחלטתו מיום 20.11.16 בדונו בטענות דומות לנטען כאן, קבע כי

"על פי סעיף 85(4) לחסד"פ נדרשת התביעה לכלול בכתב האישום את תיאור העובדות המהוות את העבירה, וזאת כדי לתת לבית המשפט תמונה על הפרשה; לתת לנאשם תמונה מספקת של העובדות שהתביעה מתעתדת להוכיח; ולאפשר לו בדרך זו להכין את הגנתו. היקפו של "סיפור המעשה" נתון לשיקול דעתו של מנסח כתב האישום, היינו - התביעה (י' קדמי על סדר הדין בפלילים חלק שני: הליכים שלאחר כתב אישום א, 915 (מהדורה מעודכנת, תשס"ט-2009) (להלן - על סדר הדין בפלילים. כמו כן נפסק, כי אין מניעה לציין בכתב האישום "התנהגות שלילית" להוכחת אשמתו של הנאשם, כרקע(ת"פ (ב"ש) 16/67 מדינת ישראל נ' גולדברג [פורסם בנבו] פס"מ ס"א 90, פס' 12 להחלטת השופט דבורין, שהרי לנאשם עומדת חזקת החפות טרם החלה מסכת שמיעת הראיות ועל התביעה רובץ הנטל להוכיח את הנטען."

מן הכלל אל הפרט

מעבר לכך כי נוסח כתב האישום הוא בשיקול דעתה, הרי שגם מקובלת עלי טענת המאשימה, כי אין בהחלטת הפרקליטות במכתב ההעברה כל התייחסות ליחסים בין הנאשם למתלוננת. במכתב מצוין כי אין ראיות לעבירות מין, אולם לא ניתן להבין (מהקטע שהובא לעיוני) אם החשד בכלל קשור למתלוננת. ובוודאי שלא ניתן להסיק כי בהיעדר ראיות לעבירות מין, הרי שלא היו יחסים רומנטיים בין הנאשם למתלוננת(!).

כך גם לגבי יתר העובדות אשר לטענת הנאשם אין בצידן הוראת חיקוק. אין כל מניעה להוסיף תיאור נסיבות שיש בו כדי להשלים את סיפור המעשה.

לא למותר לציין את הוראות סעיף 40ט ו-40 י לחוק העונשין, תשל"ז-1977, המונות את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה בהן ביהמ"ש יתחשב בגזירת העונש. ביהמ"ש יתחשב בנסיבות אלה, רק ככל שהובאו להן במסגרת בירור האשמה. משמע, גם מהוראות חוק העונשין ניתן להסיק, כי יש מקום להביא בפני ביהמ"ש ראיות לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה וממילא, ככל שאלה לא יוכחו, לא יתחשב בהן ביהמ"ש בעת גזירת העונש.

ס' 45 להנחיית פרקליט המדינה קובעת כי "**תובע ימנע מהכללה של עובדה מחמירה בכתב האישום כאשר אין לה תשתית ראייתית מספקת**". חזקה על המאשימה, כי יש בידה ראיות להוכחת כל סעיף וסעיף בכתב האישום.

לאור כל האמור, לא מצאתי פגם או פסול בכתב האישום כפי שנוסח. מאליה המסקנה המתבקשת היא, כי לא מולא ולו התנאי הראשון שבמבחן התלת שלבי שבפס"ד בורוביץ.

לאור האמור לעיל, העתירה לביטול כתב האישום/תיקונו נדחית.

הבקשה לתיקון כתב האישום

בדיון ביום 18.8.20 ביקשה המאשימה לתקן את כתב האישום כדלקמן:

1. הוספת עובדה 40, לפיה הנאשם נהג ברכב בהיותו תחת השפעת סמים מסוכנים.
2. הוספה לרשימת עדי התביעה את המוצגים: סכין, רכב וטלפון נייד.
3. הוספת הודעה על הכוונה לחלט את הרכב.

טענות המאשימה

בכל הנוגע להוספת עובדה נוספת לכתב האישום טוענת המאשימה, כי רק לאחרונה התקבלו תוצאות בדיקות שתן שהתקבלו ממעבדות בית החולים. המאשימה טוענת, כי יש לכך אינדיקציה בחומר החקירה וכי במעמד הדיון נמסר חומר החקירה הנוסף הנוגע לעובדה זו לידי ב"כ הנאשם.

לטענת המאשימה, לא ייגרם נזק להגנת הנאשם שכן הוא מיוצג ומועד ההוכחות הקבוע מספיק רחוק על מנת להיערך כראוי וכן הפנה לפסיקה (עמ' 12, שורות 14-19, עמ' 16, שורות 13-29).

ביחס לבקשה להוספת המוצגים והודעת החילוט, טוענת המאשימה כי מדובר בשגגה (עמ' 12, שורות 2-23).

טענות הנאשם

לטענת הנאשם, מדובר בניסיון פסול להפעיל לחץ על הנאשם (עמ' 13, שורות 3-4, 18-20). עוד טוען הנאשם, כי מדובר בפרק זמן קצר ואין התביעה יכולה להורות לו כיצד לנהל את קו ההגנה וכמה זמן הוא זקוק כדי להתכונן עמ' 14 שורות 2-10).

דיון והכרעה

המסגרת הנורמטיבית

סעיף 92 לחסד"פ קובע:

תיקון כתב אישום בידי בית המשפט

92. (א) בית המשפט רשאי, בכל עת שלאחר תחילת המשפט, לבקשת בעל דין, לתקן כתב אישום, להוסיף עליו ולגרוע ממנו, ובלבד שניתנה לנאשם הזדמנות סבירה להתגונן; התיקון ייעשה בכתב האישום או יירשם בפרוטוקול.

בע"פ 63/79 עוזר נ' מדינת ישראל, פ"ד לג(3) 606 (1979) נקבע כי

"נראה לי כי תנאי שני זה - 'הזדמנות סבירה להתגונן' - כולל בחובו שני יסודות. היסוד האחד הוא טכני דיוני, דהיינו, הזדמנות סבירה העומדת לרשות הנאשם להתנגד להבאת ראיות לענין עובדות שאינן מוזכרות בכתב האישום, לחקור עדים, ולהביא ראיות משלו. היסוד האחר הוא עניני מהותי, דהיינו הזדמנות סבירה העומדת לרשות הנאשם לפתח ולייצב קו הגנה כנגד אישום שאינו מופיע בכתב האישום, אך העולה מתוך העובדות שהובאו לפני בית המשפט. לענין יסוד שני זה השאלה היא אם הנאשם הופתע, והאם כתוצאה מכך נמנעה ממנו האפשרות לפתח קו הגנה חדש שיש בו כדי להתגונן כנגד האישום בו הורשע, אף שזכרו לא בא בכתב האישום. על כן מקובל הוא לשאול נאשם, הטוען להיעדרה של הזדמנות סבירה להתגונן 'במה היית מתגונן, ואיזה קו הגנה נמנע ממך'.

נפסק לא אחת כי סדרי הדין אינם חזות הכל וככל שאין בהגשתם כדי לגרום לעיוות דין למי מהצדדים, יש מקום לאפשר חריגה מהם לצורך השגת אינטרסים אחרים של המשפט ובראשם גילוי האמת. ההלכות הן וותיקות וידועות.

"אין הדין הפלילי צריך לקבל צורת משחק אשקוקי שבו מהלך אחד בלתי נכון קובע את גורל המשחק" (ע"פ 1/48 סילוסטר נ' היועץ המשפטי לממשלת ישראל, פ"ד א (1) 5 (1949)), שהרי "הפרוצדורה אינה מיטת סדום שבה מקצצים את רגליו או מתיזים את ראשו של בעל-דין כדי להכניסו לתוכה כנכה או כבר-מינן" (ע"א 189/66 ששון נ' קדמה בע"מ, פ"ד כ(3) 479, 477 (1966)). בנסיבות מתאימות, כשהדבר אינו גורם עוול לבעל הדין האחר, ראוי הוא, איפוא, לשופט כי יסטה מכללי הפרוצדורה על מנת להגשים את הצדק במקרה הפרטני שלפניו (רע"פ 3877/93 אבנרי נ' מדינת ישראל, פ"ד מז(4) 832 (1993)). עם זאת, אף לגמישות הדיונית יש להציב גבול, ואין לקבל מצב של פריצת כל מועד וכל כלל בלא הצדקה וללא סייג, שכן בכך "יוקרבו" יתרונותיו הרבים של סדר הדין, על מזבח תיקון מחדליו של בעל הדין במקרה הבודד" (דברי כב' השופטת ע' ארבל בע"פ 4946/07 עלי מקלדה נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (12.9.09)).

כמו כן נפסק כי

"כל עוד לא החל ביהמ"ש בהוכחות, יהיו המקרים בהם יסרב ביהמ"ש להתיר תיקונו של כתב האישום, נדירים (ע"פ (ח"י) 2731/02 מדינת ישראל נ' ספידי ליינ בעמ [פורסם בנבו] (18.2.03)).

מן הכלל אל הפרט

בכל הנוגע לבקשה להוסיף את ס' 40 לכתב האישום-

עמוד 15

ניתן להצטער על כך שהבקשה לתיקון כתב אישום מוגשת רק כעת, כ- 3 חודשים לאחר הגשת כתב האישום נגד הנאשם, כאשר מועד ההוכחות קבוע לסוף החודש, בהיותו של הנאשם עצור.

עם זאת דווקא בשל היותו של הנאשם עצור, ברור שלא ניתן היה להמתין עם הגשת כתב האישום עד לקבלת תוצאות הבדיקות שנלקחו ממנו.

משזה מצב הדברים, עומדות בפני המאשימה שלוש ברירות- לבקש לתקן את כתב האישום, להגיש כתב אישום נפרד, לוותר על האישום.

שקלתי את 3 האפשרויות הנ"ל כאשר עומדים לנגד עיני מספר אינטרסים- מחד, הפגיעה בנאשם, הן מבחינת יכולתו להתגונן והן מבחינת יכולתו לתכנן את הגנתו כראוי ובפרק זמן סביר. מאידך, את האינטרס הציבורי בהעמדה לדין בעבירה חמורה, מבלי לבזבז משאבי מערכת בניהול תיק מקביל כאשר כל המסכת העובדתית, לרבות עדי התביעה, זהה. כמו כן שקלתי את הנחיות הפסיקה כפי שהובאו לעיל, מהן עולה, כי כל עוד לא החלה שמיעת הראיות, ככלל, יש מקום לאפשר תיקון כתב אישום.

לאחר ששקלתי את כלל הנסיבות, אני מוצאת להתיר את תיקון כתב האישום כמבוקש. מדובר בנסיבה אשר הצדדים לא חלקו שהיתה לה אינדיקציה בחומר החקירה ולא ניתן היה להוסיפה קודם לכן. בנוסף, מדובר בנסיבה שאמנם חומרה בצידה, אך מבחינה עובדתית היא איננה מוסיפה מורכבות מיוחדת ל"סיפור המעשה" שכתב האישום. מעבר לכל האמור לעיל, טרם נשמעו עדים בתיק. ממילא בתשובת הנאשם לאישום כל אירוע הנסיעה ברכב הוכחש (סעיפים 58-61 למענה לכתב האישום, אף כי הנאשם הודה בהוראות החיקוק) כך שאיני סבורה שהוספת נסיבה לאירוע שמלכתחילה מוכחשת, תפגע בהגנת הנאשם.

אני ערה לכך כי הבקשה וההחלטה סמוכות למועד הראשון הקבוע לשמיעת ראיות. חזקה על המאשימה כי, בהגינותה, לא תביא במועד זה ראיות הקשורות לתיקון שהותר.

בכל הנוגע לבקשה להוסיף עדי תביעה- מוצגים:

סעיף 85 לחסד"פ קובע את תוכנו של כתב האישום:

תוכן כתב האישום

85. כתב אישום יכיל -

(1) שם בית המשפט שאליו הוא מוגש;

(2) ציון מדינת ישראל כמאשים או שם הקובל ומענו;

(3) שם הנאשם ומענו;

(4) תיאור העובדות המהוות את העבירה, בציון המקום והזמן במידה שאפשר לבררם;

(5) ציון הוראות החיקוק שלפיו מואשם הנאשם;

(6) שמות עדי התביעה.

החוק אינו דורש הכללת רשימת מוצגים או תפוסים בכתב האישום. עדי התביעה הם אלה שמביאים את הראיות והמוצגים בזמן עדותם בפני ביהמ"ש. אף סעיפים 66-74 להנחיית פרקליט המדינה מתייחסים לפרטים הנוגעים לעדי התביעה שיש לכלול בכתב האישום ואיננה מאזכרת הכללה ברשימת עדי התביעה גם רשימת מוצגים או תפוסים שיוגשו.

הבקשה לתיקון כתב האישום בנקודה זו מיותרת ועל כן נדחית. ככל שהמאשימה מעוניינת להגיש מוצגים התפוסים אצלה, הם יוגשו במהלך שמיעת הראיות בתיק באמצעות עדי התביעה ובהתאם לסדרי הדין והראיות.

בכל הנוגע לבקשה להוסיף הודעת חילוט בנוגע לרכב:

כאמור לעיל, מסקנתי כי אין צורך בהוספת הודעה על כוונה לחלט תפוס, כאשר עילת התפיסה והחילוט הן לפי הפס"פ. מכאן כי גם בקשה זו מיותרת והיא נדחית.

לסיכום:

1. אני מקבלת את הבקשה לשחרור תפוס לגבי הרכב, מסוג יונדאי שמספר הרישוי שלו 728-23-301, והוא ישוחרר לידי הטוען לזכות, מר שמעון דבש, תוך שאני כי נאסר על שמעון דבש וחברת פריים ש.ע. בע"מ, ח.פ. 516589629, לבצע כל דיספוזיציה ברכב הנ"ל, לרבות מכירה, העברה או שיעבוד, עד החלטה סופית בתיק. החלטה זו תיכנס לתוקף ביום 29.8.24 על מנת לאפשר למאשימה לשקול צעדיה ביחס להחלטה.

2. הבקשה לביטול כתב אישום נדחית.

3. הבקשה לתיקון כתב אישום מתקבלת באופן חלקי, כך שתתווסף עובדה מס' 40 לכתב האישום, הנוגעת לנהיגה תחת השפעת סמים מסוכנים. יתר חלקי הבקשה נדחים. המאשימה תגיש כתב אישום מתוקן עד ליום 26.8.24.

זכות ערר כחוק- על החלטה לשחרור תפוס.

ניתנה היום, י"ט אב תשפ"ד, 23 אוגוסט 2024,
בהעדר הצדדים.